

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Όταν, πριν ενάμιση περίπου χρόνο η Βασιλική Σελιώτη, με μεγάλη σεμνότητα, μου έκανε νύξη για μια εργασία της με θέμα τα εβραϊκά στρατόπεδα στην Κύπρο, ζήτησα αμέσως να την δω γιατί το θέμα με κέντρισε. Δεν γνώριζα ότι υπήρχαν εβραϊκά στρατόπεδα στην Κύπρο. Η άγνοιά μου οφειλόταν όχι μόνο στο ότι είμαι φιλόλογος, δηλαδή όχι επαγγελματίας ιστορικός, αλλά, ίσως, και στο γεγονός ότι η Κύπρος είναι ένα κομμάτι της Ελλάδας έξω από την Ελλάδα, κι έτσι πολλά πράγματα που την αφορούν μένουν στην αφάνεια των ερευνητικών μας ενδιαφερόντων. Και όμως, η Κύπρος αποτελεί «μελέτη περίπτωσης» για πολλά θέματα, ένα από τα οποία είναι και αυτό που φέρνει στην επιφάνεια το ανά χειρας βιβλίο.

Η συγγραφέας, με συστηματικότητα και ορθοκρισία που λαμβάνει υπόψη όλες τις παραμέτρους, περιγράφει την ιστορία των Εβραίων την επόμενη μέρα του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου εστιάζοντας σε μία –όχι αμελητέα– μερίδα 52.221 εκτοπισμένων σε στρατόπεδα (ανάλογα με εκείνα των DP's [Displaced Persons] την επαύριον του Πολέμου) στην Κύπρο. Στην Κύπρο οι Εβραίοι θα μείνουν έγκλειστοι στα βρετανικά στρατόπεδα υπό αυστηρή στρατιωτική επιτήρηση για δύομισι χρόνια, από τον Αύγουστο του 1946 έως τον Φεβρουάριο του 1949, κατά κύματα αφίξεων – αναχωρήσεων (οι σχετικοί πίνακες που παραθέτει η συγγραφέας είναι πολύ χρήσιμοι).

Οι χαρακτηρισμοί που τους έχουν αποδοθεί, από μόνοι τους, μαρτυρούν την περιπέτειά τους: «λαθρομετανάστες» από όλα τα δυνατά λιμάνια διαφυγής στην Ευρώπη (τα λιμάνια της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Κωσταντζας, της Μαύρης Θάλασσας, της Ελλάδας), «εκτοπισμένοι» από τους Βρετανούς διοικούντες την Παλαιστίνη όταν φτάνουν σε αυτή, στην πολυπόθητη «γη του Ισραήλ», με τα σαπιοκάραβα (πλοία-φέρετρα αποκαλούνται στις εφημερίδες της εποχής) και, τελι-

κά, «πρόσφυγες» στην επίσης αγγλοκρατούμενη τότε Κύπρο, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης που τα φτιάχνουν ντόπιοι εργάτες και ... Γερμανοί αιχμάλωτοι στρατιώτες.

Πέρα από την «ιστορική ειρωνεία», την οποία σημειώνει εύστοχα η συγγραφέας, οι Γερμανοί ηττημένοι του πολέμου να ξαναχτίζουν στρατόπεδα για τους μόλις πρόσφατα απελευθερωμένους Εβραίους από τα δικά τους στρατόπεδα, αυτή τη φορά για χάρη των νικητών του Πολέμου, η οδύσεια αυτών των προσφύγων, από την αρχή ως το τέλος της, είναι *σήμερα*, με τα караβάνια των προσφύγων της Μέσης Ανατολής προς την Ευρώπη, εξαιρετικά επίκαιρη. Όποιος πάλι έχει διαβάσει τον *Όλεθρο* του Keith Lowe, θα δει στο ανά χείρας βιβλίο τη συνέχεια της ιστορίας για έναν πληθυσμό –ανάμεσα στους πολλούς που συνέθεσαν το τραγικό μωσαϊκό των Displaced Persons στην καθημαγμένη μεταπολεμική Ευρώπη–, τους Εβραίους, σε μια κρίσιμη καμπή της ιστορικής τους πορείας μέσα στην ιστορία της Δύσης: το τέλος της Διασποράς στην ευρωπαϊκή Ήπειρο και το ξεκίνημα του εθνικού τους βίου στα όρια ενός νέου κράτους, του κράτους του Ισραήλ (1948). Διατρέχοντας δε τις σελίδες του βιβλίου αυτού, θα ανακαλύψει όλες εκείνες τις ουσιώδεις λεπτομέρειες (ζωή στα στρατόπεδα, σχέσεις με τον ντόπιο πληθυσμό, και τον κυπριακό αλυτρωτισμό, σχόλια εφημερίδων, δυνατές εικόνες και συγκινήσεις) που δίνουν σάρκα και οστά στη μεγάλη Ιστορία.

Είναι χαρά μου να προλογίζω το βιβλίο αυτό, το πρώτο βιβλίο της Βασιλικής Σελιώτη, με την οποία με δένει μια ουσιαστική φιλία, στηριγμένη στην εκτίμηση και στη συναδελφικότητα. Η εργατικότητα, η μεθοδικότητα, το ήθος της, που γνωρίζω καλά από άλλες συνεργασίες μας, αναδεικνύονται και σε τούτη την ατομική δουλειά, προϊόν ενός κόπου που μόνο εκείνη γνωρίζει. Εύχομαι ο φιλοπερίεργος και φιλέρευνος αναγνώστης να βρει στις σελίδες που ακολουθούν την πλήρωση αυτού του κόπου.

Αφροδίτη Αθανασοπούλου
Αύγουστος 2015